

Ciekawostki o Gdańsku: 37 sprawdzonych faktów

Ciekawostki zebrał: Marcin Balana · Opublikowano: 17.10.2026 · Zaktualizowano: 20.10.2026 · Zweryfikowano: 19.10.2026

Gdańsk, stolica województwa pomorskiego u ujścia Wisły, został po raz pierwszy wspomniany jako polskie miasto w 997 lub 999 r. W 1444 r. zbudowano tu Żuraw, największy i najstarszy zachowany dźwig portowy w Europie, a 1 września 1939 r. na Westerplatte rozegrała się pierwsza bitwa II wojny światowej. W 1980 r. w Gdańsku narodziła się Solidarność, a w 2025 r. Port Gdańsk przetładował 80,4 mln ton ładunków.

NAJWAŻNIEJSZE W SKRÓCIE

- Gdańsk wspomniano po raz pierwszy w 997 lub 999 r.
- Bazylikę Mariacką budowano przez 159 lat, od 1343 do 1502 r.
- Żuraw z 1444 r. to największy i najstarszy zachowany dźwig portowy w Europie.
- Załoga Westerplatte, licząca nieco ponad 200 osób, broniła się przez 7 dni.
- NSZZ „Solidarność” powstała w Gdańsku 17 września 1980 r.
- W 2025 r. Port Gdańsk przetładował 80,4 mln ton ładunków i awansował na 8. miejsce w Europie.
- W 2021 r. Gdańsk miał 486 022 mieszkańców.

Dawny Gdańsk

1 Gdańsk wspomniano po raz pierwszy w 997 lub 999 r.

Gdańsk po raz pierwszy wspomniano jako polskie miasto w 997 lub 999 r. Bulla papieska z 1148 r. wymienia go jako część polskiej diecezji włocławskiej. Miasto leży u ujścia Wisły do Bałtyku, a jego centrum, Głównie Miasto, położone jest nad Motławą, dopływem Wisły, około 3 km od morza. Gdańsk jest stolicą województwa pomorskiego.[1]

Źródło: Encyclopaedia Britannica, Gdańsk , Data odczytu: 2026.10.16

2 Jarmark św. Dominika ma korzenie w 1260 r.

W 1260 r. Gdańsk otrzymał samorząd miejski i zaczął rozwijać się jako ośrodek handlu. Z tego samego roku wywodzi się Jarmark św. Dominika, jedno z najdłużej odbywających się wydarzeń kulturalnych w mieście. W 1308 r. Gdańsk zajęli Krzyżacy, którzy zarządzili nim do 1466 r., gdy król Kazimierz IV Jagiellończyk odzyskał te ziemie po 13-letniej wojnie.[1]

Źródło: Encyclopaedia Britannica, Gdańsk , Data odczytu: 2026.10.16

3 W 1754 r. Gdańsk był najludniejszym miastem Europy Wschodniej

W 1754 r. Gdańsk liczył 77 tys. mieszkańców, najwięcej ze wszystkich miast Europy Wschodniej, i wysyłał za granicę ponad 200 tys. ton zboża rocznie. Wcześniej, w dowód wdzięczności za lojalność, król nadał miastu autonomię, a Gdańsk w czasach renesansu stał się najbogatszym portem nad Bałtykiem. Wojny ze Szwecją w XVII i XVIII w. zahamowały jednak jego rozwój.[1]

Źródło: Encyclopaedia Britannica, Gdańsk , Data odczytu: 2026.10.16

4 Pierwszy okręt wojenny zwodowano w Gdańsku w 1572 r.

W 1568 r. w Gdańsku zaczęła działać polska komisja morską, która zajmowała się obroną i handlem. Stocznice gdańskie zwodowały swój pierwszy okręt wojenny w 1572 r. W czasach współczesnych przemysł stocznioowy był dla Polski ważnym źródłem walut obcych. Starszy port, Nowy Port, to duży ośrodek przemysłowy ze stoczniami, zakładami metalurgicznymi i chemicznymi.[1]

Źródło: Encyclopaedia Britannica, Gdańsk , Data odczytu: 2026.10.16

5 W 1772 r. Gdańsk zajęły Prusy

W 1772 r. Gdańsk zajęły Prusy, co szybko zniszczyło handel w porcie, a w 1793 r. miasto włączono do Prus. W 1807 r. Napoleon nadał mu przywileje wolnego miasta, ale odcięcie od Polski zrujnowało jego gospodarkę. W latach 1813–1814 Gdańsk prosił o ponowne połączenie z Polską, jednak po kongresie wiedeńskim trafił do prowincji Prusy Zachodnie.[1]

Źródło: Encyclopaedia Britannica, Gdańsk , Data odczytu: 2026.10.16

Zabytki Głównego Miasta

6 Budowa Bazyliki Mariackiej w Gdańsku trwała 159 lat

Kamień węgielny pod obecną Bazylikę Mariacką w Gdańsku położono 28 marca 1343 r. Świątynię budowano etapami przez 159 lat. Mniejszy, pierwotny kościół ukończono w latach 1360/61, a transept i prezbiterium powstały w latach 1379–1447. Ostatnią cegłę sklepienia mistrz Henryk Hetzel położył w czwartek 28 lipca 1502 r. o godz. 16:00.[2]

Źródło: Bazylika Mariacka w Gdańsku, Kościół Mariacki , Data odczytu: 2026.10.19

7 Bazylika Mariacka w Gdańsku ma 105,2 m długości

Bazylika Mariacka w Gdańsku ma 105,2 m długości, ramiona transeptu o długości 66,2 m i kubaturę ok. 155 tys. m³. Sklepienia wznoszą się na wysokość ok. 27 m, a masywna wieża dzwonna ma 78 m. Wnętrze oświetla 41 dużych okien, a do świątyni prowadzi 7 bram. We wniosku do UNESCO z 2005 r. kościół nazwano największym ceglany kościołem w Europie.[2][3]

Źródła: Bazylika Mariacka w Gdańsku, Kościół Mariacki , Data odczytu: 2026.10.19; UNESCO World Heritage Centre, Gdansk – Town of Memory and Freedom , Data odczytu: 2026.10.19

8 Gdański Żuraw zbudowano w 1444 r.

Żuraw w Gdańsku zbudowano w 1444 r. Narodowe Muzeum Morskie nazywa go największym i najstarszym dźwigiem portowym w Europie, który przetrwał do naszych czasów. Podwójne mechanizmy dźwigu pozwalały podnieść 2 tony na wysokość 27 m albo 4 tony na wysokość 11 m. Wniosek do UNESCO z 2005 r. opisuje Żuraw jako tradycyjny symbol Gdańska.[4][3]

Źródła: Narodowe Muzeum Morskie w Gdańsku, Konserwacja, remont i modernizacja Żurawia Gdańskiego , Data odczytu: 2026.10.19; UNESCO World Heritage Centre, Gdansk – Town of Memory and Freedom , Data odczytu: 2026.10.19

9 **Piec w gdańskim Dworze Artusa ma 10,64 m wysokości**

W Dworze Artusa w Gdańsku stoi największy piec kaflowy w Europie, wysoki na 10,64 m i obłożony 530 bogato zdobionymi kaflami. Dwór Artusa stoi naprzeciw Fontanny Neptuna i bywa nazywany salonem historycznego Gdańska. Wniosek do UNESCO z 2005 r. podkreśla, że pierwotne wyposażenie wnętrza dworu pochodzi z XVI i XVII w.[5][3]

Źródła: Muzeum Gdańska, Artus Court , Data odczytu: 2026.10.19; UNESCO World Heritage Centre, Gdansk – Town of Memory and Freedom , Data odczytu: 2026.10.19

10 **Fontannę Neptuna ustawiono w Gdańsku w 1633 r.**

Fontannę Neptuna ustawiono na Długim Targu w Gdańsku w 1633 r., a pierwszą fontannę mieszkańcy zbudowali tam już w 1549 r. Rada miasta podjęła uchwałę o budowie w 1606 r., a figurę boga mórz tworzone i odlewano w latach 1612–1615. Projektantem był Abraham van den Blocke. Po zniszczeniach z II wojny światowej fontannę odbudowano i uruchomiono ponownie w 1954 r.[6]

Źródło: Pomorskie.travel (portal turystyczny województwa pomorskiego), The Neptune Fountain , Data odczytu: 2026.10.19

11 **Pierwszy koncert carillonowy w Gdańsku zagrano w 1561 r.**

Pierwszy koncert carillonowy w Gdańsku zagrano z wieży Ratusza Głównego Miasta 23 września 1561 r. 14 lat później podobny instrument zawisł na wieży kościoła św. Katarzyny. W XVIII w. pojawił się tam pierwszy w mieście carillon z klawiaturą. Pierwszy powojenny koncert na carillonie kościoła św. Katarzyny odbył się 28 listopada 1998 r.[7]

Źródło: dzieje.pl (PAP), Muzeum Gdańska chce wpisania kultury carillonowej na listę UNESCO , Data publikacji: 2019.11.24, Data odczytu: 2026.10.19

12 **Carillon kościoła św. Katarzyny w Gdańsku ma 50 dzwonów**

Carillon kościoła św. Katarzyny w Gdańsku ma 50 dzwonów ważących łącznie prawie 16 ton, a carillon w wieży Ratusza Głównego Miasta 37 dzwonów. Gdańsk jest jedynym miastem w Polsce z carillonami, na których można koncertować. W styczniu 2021 r. carillonową muzykę w Gdańsku wpisano na Krajową Listę Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego.[8]

Źródło: dzieje.pl (PAP), Nowe wpisy na Krajowej Liście Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego , Data publikacji: 2021.01.29, Data odczytu: 2026.10.19

13 **Historyczny Gdańsk jest pomnikiem historii od 1994 r.**

8 września 1994 r. prezydent RP uznał za pomnik historii zespół „Gdańsk – miasto w zasięgu obwarowań XVII w.”. Celem jest ochrona XVII-wiecznego zespołu miejskiego Gdańska. Granica obejmuje m.in. Główne Miasto, Stare Miasto, Ołowiankę, Spichlerze, Długie Ogrody, Dolne Miasto, Stare Przedmieście, Biskupią Górkę, Nowe Ogrody i Grodzisko.[9]

Źródło: Monitor Polski, Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 8 września 1994 r. w sprawie uznania za pomnik historii (M.P. 1994 nr 50 poz. 415) , Data odczytu: 2026.10.19

14 **W 2018 r. Gdańsk zyskał 2 nowe pomniki historii**

20 kwietnia 2018 r. prezydent RP uznał za pomnik historii Twierdzę Wisłoujście w Gdańsku. Rozporządzenie nazywa ją jedynym w Polsce zespołem fortyfikacyjnym twierdzy morskiej z czasów nowożytnych, unikatowym pod względem położenia, rozwiązań technicznych i kompozycji

przestrzennej. 10 grudnia 2018 r. pomnikiem historii został też zespół „Gdańsk – Stocznia Gdańska, miejsce narodzin Solidarności”. [10][11]

Źródła: Dziennik Ustaw, Rozporządzenie Prezydenta RP z dnia 20 kwietnia 2018 r. w sprawie uznania za pomnik historii „Gdańsk – Twierdza Wisłoujście” (Dz.U. 2018 poz. 1008) , Data odczytu: 2026.10.19; Dziennik Ustaw, Rozporządzenie Prezydenta RP z dnia 10 grudnia 2018 r. w sprawie uznania za pomnik historii „Gdańsk – Stocznia Gdańska, miejsce narodzin Solidarności” (Dz.U. 2018 poz. 2506) , Data odczytu: 2026.10.19

15 Gdańsk jest na liście informacyjnej UNESCO od 2005 r.

4 listopada 2005 r. polskie Ministerstwo Kultury zgłosiło na listę informacyjną UNESCO wniosek „Gdańsk – miasto pamięci i wolności”. Obejmuje on m.in. Główne Miasto z Bramą Wyżynną, Westerplatte o powierzchni 61,95 ha i miejsce pamięci w Stoczni Gdańskiej o powierzchni 1,82 ha. Wniosek przypomina porozumienia z 31 sierpnia 1980 r. i pokojowe przekazanie władzy w Polsce w 1989 r. [3]

Źródło: UNESCO World Heritage Centre, Gdansk – Town of Memory and Freedom , Data odczytu: 2026.10.19

Stynni gdańszczanie

16 Jan Heweliusz urodził się w Gdańsku w 1611 r.

Astronom Jan Heweliusz urodził się w Gdańsku 28 stycznia 1611 r. i zmarł tam 28 stycznia 1687 r. Jego ojciec Abraham miał dochodowy browar, a w 1641 r. Heweliusza wybrano ławnikiem Gdańska. W 1647 r. wydał słynne dzieło „Selenographia” z mapami Księżyca. Jego dom i obserwatorium, uznawane za najlepsze na świecie, spłonęły w nocy 26 września 1679 r. [12]

Źródło: O'Connor J.J., Robertson E.F., Johannes Hevelius, MacTutor History of Mathematics, University of St Andrews , Data odczytu: 2026.10.19

17 Daniel Fahrenheit urodził się w Gdańsku w 1686 r.

Fizyk Daniel Gabriel Fahrenheit urodził się w Gdańsku w 1686 r., a zmarł 16 września 1736 r. w Hadze. Według Neue Deutsche Biographie wykonał pierwsze naprawdę zgodne ze sobą termometry. Początkowo napętniał je alkoholem, a od ok. 1718 r. także oczyszczoną rtęcią. W jego skali woda zamarza w temperaturze 32°, a wrze w 212°. [13]

Źródło: Klemm F., Fahrenheit, Daniel Gabriel , Data odczytu: 2026.10.19

18 Günter Grass urodził się w Gdańsku w 1927 r.

Pisarz Günter Grass urodził się 16 października 1927 r. w Wolnym Mieście Gdańsku. W 1999 r. otrzymał Nagrodę Nobla w dziedzinie literatury za utwory, których „swawolne czarne baśnie ukazują zapomniane oblicze historii”. Zmarł 13 kwietnia 2015 r. w Lubece. Według Britanniki dzieciństwo spędził w dawnym Gdańsku. [14][1]

Źródła: Nobel Prize Outreach, Günter Grass – Facts , Data odczytu: 2026.10.19; Encyclopaedia Britannica, Gdańsk , Data odczytu: 2026.10.19

19 Lech Wałęsa dostał Pokojową Nagrodę Nobla w 1983 r.

Lech Wałęsa, w 1967 r. zatrudniony jako elektryk w stoczni w Gdańsku, otrzymał w 1983 r. Pokojową Nagrodę Nobla. Komitet Noblowski nagrodził go za walkę bez przemocy o wolne związki zawodowe i prawa człowieka w Polsce. Wałęsa urodził się 29 września 1943 r. w Popowie. W grudniu 1990 r. w wyborach powszechnych wybrano go na prezydenta RP.[15][16]

Źródła: Nobel Prize Outreach, Lech Wałęsa – Facts , Data odczytu: 2026.10.19; Nobel Prize Outreach, Lech Wałęsa – Biographical , Data odczytu: 2026.10.19

Gdańsk w XX w.

20 W latach 1919–1939 Gdańsk był Wolnym Miastem

Na mocy traktatu wersalskiego w latach 1919–1939 Gdańsk ponownie miał status wolnego miasta, a Polska sprawowała nad nim pewną kontrolę administracyjną. Niemiecki parlament miasta często występował jednak przeciw Polsce. W końcu Polska zbudowała na własnym terytorium nowy port w Gdyni, 16 km na północ. W wyborach w 1933 i 1935 r. większość w parlamencie Gdańska zdobyli naziści.[1]

Źródło: Encyclopaedia Britannica, Gdańsk , Data odczytu: 2026.10.16

21 Westerplatte broniło się przez 7 dni

W 1938 r. Adolf Hitler zażądał przyłączenia Gdańska do Niemiec. Odmowę Polski Niemcy wykorzystali jako pretekst do ataku 1 września 1939 r., który rozpoczął II wojnę światową. Na pobliskim półwyspie Westerplatte rozegrała się pierwsza bitwa tej wojny. Załoga wytrzymała 7 dni niemieckiego ostrzału, zanim się poddała, a Westerplatte pozostaje najważniejszym symbolem polskiego oporu.[1]

Źródło: Encyclopaedia Britannica, Gdańsk , Data odczytu: 2026.10.16

22 Załoga Westerplatte w Gdańsku liczyła ponad 200 osób

1 września 1939 r. załoga polskiej składnicy na Westerplatte w Gdańsku liczyła nieco ponad 200 osób. Pierwszy strzał z broni ręcznej padł o 4.17, a artyleria pancernika szkolnego „Schleswig-Holstein” oddała pierwsze salwy około 4.45. Komendantem był mjr Henryk Sucharski. W czasie obrony poległo 15 żołnierzy, a około 30 zostało rannych.[17]

Źródło: dzieje.pl (PAP), Westerplatte – symbol polskiego oporu we wrześniu '39 , Data publikacji: 2020.09.01, Data odczytu: 2026.10.19

23 Obrońcy Poczty Polskiej w Gdańsku walczyli 14 godzin

We wrześniu 1939 r. polscy pocztowcy bronili Poczty Polskiej w Gdańsku przez 14 godzin. W walkach i z powodu ran zginęło 12 obrońców, a 38 Polaków, którzy przeżyli, trafiło przed sąd polowy. Wyrok wykonano 5 października 1939 r., a ciała pochowano na gdańskiej Zaspie. W maju 1998 r. Sąd Krajowy w Lubece uniewinnił obrońców Poczty Polskiej.[18]

Źródło: dzieje.pl (PAP), Obchody 77. rocznicy obrony Poczty Polskiej w Gdańsku , Data publikacji: 2016.09.01, Data odczytu: 2026.10.19

24 W marcu 1945 r. zniszczony Gdańsk wrócił do Polski

Mocno zniszczony podczas wojny Gdańsk wrócił do Polski w marcu 1945 r. i został odbudowany. Główne Miasto odtworzono tak, by przywrócić architekturę z XVI i XVII w. Wśród odbudowanych zabytków są kościoły św. Katarzyny, którego części pochodzą z XIV w., i średniowieczny ratusz.[1]

Źródło: Encyclopaedia Britannica, Gdańsk , Data odczytu: 2026.10.16

25 Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku otwarto w 2017 r.

Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku otwarto 23 marca 2017 r. Wystawa główna zajmuje ok. 5 tys. m² w podziemnej części budynku i pokazuje ok. 2,5 tys. autentycznych przedmiotów. Część naziemna ma kształt pochyłej wieży o wysokości ponad 40 m. Milionowy gość odwiedził muzeum w listopadzie 2018 r.[19]

Źródło: dzieje.pl (PAP), Milionowy gość odwiedził Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku , Data publikacji: 2018.11.24, Data odczytu: 2026.10.19

Miasto Solidarności

26 Pomnik Poległych Stoczniovców w Gdańsku ma 42 m

Pomnik Poległych Stoczniovców 1970 w Gdańsku ma 42 m wysokości i tworzą go 3 krzyże z kotwicami złączonymi we wspólnym kręgu. Odstonięto go 16 grudnia 1980 r., w 10. rocznicę masakry z grudnia 1970 r. Budowę, która zwykle trwałaby 2–3 lata, ukończono w 3,5 miesiąca. Jeden krzyż waży 36 ton, a cały monument około 134 ton.[20]

Źródło: dzieje.pl (PAP), Krzyże zamiast supersamu – Pomnik Poległych Stoczniovców , Data publikacji: 2010.12.10, Data odczytu: 2026.10.19

27 Strajk w Stoczni Gdańskiej zaczął się 14 sierpnia 1980 r.

14 sierpnia 1980 r. w Stoczni Gdańskiej im. Lenina rozpoczął się strajk okupacyjny, którym pokierował Lech Wałęsa. W Międzyzakładowym Komitecie Strajkowym w Gdańsku reprezentowanych było ponad 700 zakładów pracy, a w całej Polsce strajkowało ok. 800 tys. osób w ok. 2000 zakładów. 31 sierpnia 1980 r. podpisano Porozumienie Gdańskie.[21][22]

Źródła: Zintegrowana Platforma Edukacyjna (zpe.gov.pl), Sierpień '80 i wprowadzenie stanu wojennego , Data odczytu: 2026.10.19; Monitor Polski, Uchwała Senatu RP z dnia 17 sierpnia 2020 r. w 40. rocznicę podpisania porozumień sierpniowych (M.P. 2020 poz. 760) , Data publikacji: 2020.08.25, Data odczytu: 2026.10.19

28 21 postulatów z Gdańska trafiło w 2003 r. na listę UNESCO

21 postulatów Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego z sierpnia 1980 r. wpisano w 2003 r. na listę UNESCO Pamięć Świata. Strajkujący domagali się m.in. wolnych związków zawodowych, zniesienia cenzury i uwolnienia więźniów politycznych. Przyjęcie postulatów doprowadziło do powstania Solidarności, pierwszego wolnego związku zawodowego w bloku komunistycznym, który liczył ponad 10 mln członków.[23]

Źródło: UNESCO, Memory of the World, Twenty-One Demands, Gdańsk, August 1980. The birth of the SOLIDARITY trades union , Data odczytu: 2026.10.16

29 NSZZ „Solidarność” powstała w Gdańsku 17 września 1980 r.

17 września 1980 r. w Gdańsku delegaci nowych struktur związkowych z różnych regionów postanowili utworzyć jeden ogólnokrajowy związek, NSZZ „Solidarność”. Do Gdańska przyjechało ok. 300 delegatów z całej Polski, a dodanie słowa „Solidarność” do nazwy zaproponował Karol Modzelewski. Związek zarejestrowano 10 listopada 1980 r. Była to pierwsza w krajach komunistycznych legalna organizacja niezależna od władz.[22][24]

Źródła: Monitor Polski, Uchwała Senatu RP z dnia 17 sierpnia 2020 r. w 40. rocznicę podpisania porozumień sierpniowych (M.P. 2020 poz. 760) , Data publikacji: 2020.08.25, Data odczytu: 2026.10.19; dzieje.pl (PAP), 40 lat temu zdecydowano o utworzeniu ogólnopolskiego NSZZ „Solidarność” , Data publikacji: 2020.09.16, Data odczytu: 2026.10.19

30 Europejskie Centrum Solidarności otwarto w Gdańsku w 2014 r.

Nową siedzibę Europejskiego Centrum Solidarności w Gdańsku otwarto 30–31 sierpnia 2014 r. Budynek ma powierzchnię 25 349 m². Pierwsza sala wystawy stałej, poświęcona sierpniowemu strajkowi, jest pełna historycznych eksponatów. Według podsumowania pierwszej dekady działalności ECS gościło już ponad 2 mln osób.[25]

Źródło: Europejskie Centrum Solidarności, Portret pierwszego dziesięciolecia , Data odczytu: 2026.10.19

Gdańsk dziś

31 W 2021 r. Gdańsk liczył 486 022 mieszkańców

W 2021 r. Gdańsk miał 486 022 mieszkańców. Razem z Gdynią i Sopotem tworzy Trójmiasto. Jest ważnym ośrodkiem kultury i nauki: działają tu uczelnie medyczna, techniczna i artystyczna, sala koncertowa, opera, Muzeum Narodowe i Narodowe Muzeum Morskie. Uniwersytet Gdański założono w 1970 r.[1]

Źródło: Encyclopaedia Britannica, Gdańsk , Data odczytu: 2026.10.16

32 Gdańsk zajmuje 262 km² i ma 13 uczelni

Gdańsk zajmuje powierzchnię 262 km², podaje Urząd Statystyczny w Gdańsku. W 2019 r. na 1 km² przypadało tu ok. 1798 mieszkańców. W roku akademickim 2019/20 w mieście działało 13 uczelni, na których studiowały 64 076 osoby. Rok wcześniej studentów było 65 010.[26]

Źródło: Urząd Statystyczny w Gdańsku, Miasto Gdańsk – portret miasta (Vademecum samorządowca) , Data odczytu: 2026.10.19

33 Politechnika Gdańska zainaugurowała pierwszy rok akademicki w 1904 r.

6 października 1904 r. w Gdańsku zainaugurowano pierwszy rok akademicki w nowo otwartej Królewskiej Wyższej Szkole Technicznej (Königliche Technische Hochschule Danzig). W uroczystości wziął udział cesarz niemiecki i król Prus Wilhelm II. Polską Politechnikę Gdańską powołano dekretem Krajowej Rady Narodowej z 24 maja 1945 r.[27]

Źródło: Politechnika Gdańska, Wydział Chemiczny, History of Faculty , Data odczytu: 2026.10.19

34 Port Gdańsk przetładował w 2025 r. 80,4 mln ton

W 2025 r. Port Gdańsk, największy port morski Polski, przetładował 80,4 mln ton ładunków, prawie 4% więcej niż rok wcześniej. Paliwa płynne stanowiły 39,6 mln ton, czyli 49,3% przetładowek. Ropa naftowa w Naftoporcie osiągnęła 37,4 mln ton wobec 36,6 mln ton w 2024 r. Przetładowki węgla spadły drugi rok z rzędu, do prawie 7 mln ton.[28]

Źródło: Port Gdańsk, Cargo handling at the Port of Gdańsk: liquid fuels in the lead while containers hit a record high , Data publikacji: 2026.01.29, Data odczytu: 2026.10.19

35 Port Gdańsk awansował na 8. miejsce w Europie

W rankingu przetładowek za 2025 r. Port Gdańsk awansował na 8. miejsce w Europie i 6. w Unii Europejskiej, o 3 pozycje wyżej niż rok wcześniej. W UE wyprzedzają go Rotterdam, Antwerpia-Brugia, Hamburg, Algeciras i HAROPA. Liderem rankingu pozostał Rotterdam, który w 2025 r. przetładował 428,4 mln ton.[29]

Źródło: Port Gdańsk, Port of Gdańsk advances in the cargo handling rankings – now 8th in Europe and 6th in the European Union , Data publikacji: 2026.03.13, Data odczytu: 2026.10.19

36 Terminale w Gdańsku obsłużyły w 2025 r. prawie 2,8 mln TEU

W 2025 r. terminale kontenerowe w Gdańsku obsłużyły prawie 2,8 mln TEU, o 23% więcej niż rok wcześniej. Sam terminal Baltic Hub przetładował 2 766 475 TEU. Masa ładunków w kontenerach wzrosła o 18%, do 24 mln ton. Drobnica w porcie wzrosła z 23,3 mln ton w 2024 r. do 27,2 mln ton w 2025 r.[28]

Źródło: Port Gdańsk, Cargo handling at the Port of Gdańsk: liquid fuels in the lead while containers hit a record high , Data publikacji: 2026.01.29, Data odczytu: 2026.10.19

37 Pierwszy etap Portu Północnego ukończono w 1975 r.

Gdańsk ma 2 główne części portu. Nowszy Port Północny to według Britanniki największa polska inwestycja morska. Jego pierwszy etap ukończono w 1975 r. Obsługuje eksport węgla i import ropy naftowej, przerabianej w pobliskiej rafinerii. Miasto ma też międzynarodowe lotnisko i połączenia promowe ze Szwecją.[1]

Źródło: Encyclopaedia Britannica, Gdańsk , Data odczytu: 2026.10.16

Gdańsk w liczbach

Parametr | Wartość

Pierwsza wzmianka | 997 lub 999 r.

Liczba mieszkańców w 1754 r. | 77 tys.

Budowa Bazyliki Mariackiej | 1343–1502 (159 lat)

Długość Bazyliki Mariackiej | 105,2 m

Budowa Żurawia | 1444 r.

Obrona Westerplatte | 7 dni

Powstanie NSZZ „Solidarność” | 17 września 1980 r.

Liczba mieszkańców (2021) | 486 022

Powierzchnia miasta | 262 km²

Przeładunki Portu Gdańsk (2025) | 80,4 mln ton

Źródła danych: Encyclopaedia Britannica, Bazylika Mariacka w Gdańsku, Narodowe Muzeum Morskie, Monitor Polski (uchwała Senatu RP), Urząd Statystyczny w Gdańsku, Port Gdańsk. Stan na 19 października 2026 r.

Mity i fakty o Gdańsku

FAŁSZ

„Gdańsk zawsze należał do Polski”

W latach 1308–1466 rządili nim Krzyżacy, od 1793 r. należał do Prus, a w latach 1919–1939 był Wolnym Miastem.[1]

Źródło: Encyclopaedia Britannica, Gdańsk , Data odczytu: 2026.10.16

FAŁSZ

„Pierwsza bitwa II wojny światowej rozegrała się w Warszawie”

Pierwsza bitwa wojny rozegrała się we wrześniu 1939 r. na Westerplatte koło Gdańska.[1]

Źródło: Encyclopaedia Britannica, Gdańsk , Data odczytu: 2026.10.16

FAŁSZ

„Port w Gdyni jest starszy od portu w Gdańsku”

Gdańsk był najbogatszym portem nad Bałtykiem już w renesansie, a Polska zbudowała port w Gdyni dopiero w okresie Wolnego Miasta Gdańska (1919–1939).[1]

Źródło: Encyclopaedia Britannica, Gdańsk , Data odczytu: 2026.10.16

FAŁSZ

„Solidarność powstała w dniu podpisania Porozumienia Gdańskiego, 31 sierpnia 1980 r.”

Porozumienie podpisano 31 sierpnia 1980 r., a decyzję o utworzeniu jednego ogólnokrajowego związku NSZZ „Solidarność” delegaci podjęli w Gdańsku 17 września 1980 r. Związek zarejestrowano 10 listopada 1980 r.[22]

Źródło: Monitor Polski, Uchwała Senatu RP z dnia 17 sierpnia 2020 r. w 40. rocznicę podpisania porozumień sierpniowych , Data publikacji: 2020.08.25, Data odczytu: 2026.10.19

Źródła

1. Encyclopaedia Britannica, Gdańsk. Adres: <https://www.britannica.com/place/Gdansk>. Data odczytu: 2026.10.16.
2. Bazylika Mariacka w Gdańsku, Kościół Mariacki. Adres: <https://bazylikamariacka.gdansk.pl/qr/kosciol-mariacki/>. Data odczytu: 2026.10.19.
3. UNESCO World Heritage Centre, Gdansk – Town of Memory and Freedom. Adres: <https://whc.unesco.org/en/tentativelists/530>. Data odczytu: 2026.10.19.
4. Narodowe Muzeum Morskie w Gdańsku, Konserwacja, remont i modernizacja Żurawia Gdańskiego. Adres: <https://nmm.pl/wp-content/uploads/2021/12/zuraw-pl-wersja-elektroniczna.pdf>. Data odczytu: 2026.10.19.
5. Muzeum Gdańska, Artus Court. Adres: <https://muzeumgdansk.pl/en/oddzialy-muzeum/artus-court/>. Data odczytu: 2026.10.19.
6. Pomorskie.travel (portal turystyczny województwa pomorskiego), The Neptune Fountain. Adres:

- <https://pomorskie.travel/en/punkty-poi/fontanna-neptuna-w-gdansk/>. Data odczytu: 2026.10.19.
7. dzieje.pl (PAP), Muzeum Gdańska chce wpisania kultury carillonowej na listę UNESCO. Adres: <https://dzieje.pl/node/110716>. Data publikacji: 2019.11.24. Data odczytu: 2026.10.19.
8. dzieje.pl (PAP), Nowe wpisy na Krajowej Liście Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego. Adres: <https://dzieje.pl/node/123410>. Data publikacji: 2021.01.29. Data odczytu: 2026.10.19.
9. Monitor Polski, Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 8 września 1994 r. w sprawie uznania za pomnik historii (M.P. 1994 nr 50 poz. 415). Adres: <https://eli.gov.pl/eli/MP/1994/415/ogl/pol/pdf>. Data odczytu: 2026.10.19.
10. Dziennik Ustaw, Rozporządzenie Prezydenta RP z dnia 20 kwietnia 2018 r. w sprawie uznania za pomnik historii „Gdańsk – Twierdza Wisłoujście” (Dz.U. 2018 poz. 1008). Adres: <https://api.sejm.gov.pl/eli/acts/DU/2018/1008/text.html>. Data odczytu: 2026.10.19.
11. Dziennik Ustaw, Rozporządzenie Prezydenta RP z dnia 10 grudnia 2018 r. w sprawie uznania za pomnik historii „Gdańsk – Stocznia Gdańska, miejsce narodzin Solidarności” (Dz.U. 2018 poz. 2506). Adres: <https://api.sejm.gov.pl/eli/acts/DU/2018/2506/text.html>. Data odczytu: 2026.10.19.
12. O'Connor J.J., Robertson E.F., Johannes Hevelius, MacTutor History of Mathematics, University of St Andrews. Adres: https://mathshistory.st-andrews.ac.uk/Biographies/Hevelius_Johannes.html. Data odczytu: 2026.10.19.
13. Klemm F., Fahrenheit, Daniel Gabriel. Wydawca: Neue Deutsche Biographie. Wydanie: t. 4, 1959. Strony: 746–747. Adres: <https://www.deutsche-biographie.de/sfz14129.html>. Data odczytu: 2026.10.19.
14. Nobel Prize Outreach, Günter Grass – Facts. Adres: <https://www.nobelprize.org/prizes/literature/1999/grass/facts/>. Data odczytu: 2026.10.19.
15. Nobel Prize Outreach, Lech Wałęsa – Facts. Adres: <https://www.nobelprize.org/prizes/peace/1983/walesa/facts/>. Data odczytu: 2026.10.19.
16. Nobel Prize Outreach, Lech Wałęsa – Biographical. Adres: <https://www.nobelprize.org/prizes/peace/1983/walesa/biographical/>. Data odczytu: 2026.10.19.
17. dzieje.pl (PAP), Westerplatte – symbol polskiego oporu we wrześniu '39. Adres: <https://dzieje.pl/node/119107>. Data publikacji: 2020.09.01. Data odczytu: 2026.10.19.
18. dzieje.pl (PAP), Obchody 77. rocznicy obrony Poczty Polskiej w Gdańsku. Adres: <https://dzieje.pl/node/65310>. Data publikacji: 2016.09.01. Data odczytu: 2026.10.19.
19. dzieje.pl (PAP), Milionowy gość odwiedził Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku. Adres: <https://dzieje.pl/node/98806>. Data publikacji: 2018.11.24. Data odczytu: 2026.10.19.
20. dzieje.pl (PAP), Krzyże zamiast supersamu – Pomnik Poległych Stoczniovców. Adres: <https://dzieje.pl/node/46114>. Data publikacji: 2010.12.10. Data odczytu: 2026.10.19.
21. Zintegrowana Platforma Edukacyjna (zpe.gov.pl), Sierpień '80 i wprowadzenie stanu wojennego. Adres: <https://zpe.gov.pl/a/przeczytaj/DemXCkHNU>. Data odczytu: 2026.10.19.
22. Monitor Polski, Uchwała Senatu RP z dnia 17 sierpnia 2020 r. w 40. rocznicę podpisania porozumień sierpniowych (M.P. 2020 poz. 760). Adres: <https://eli.gov.pl/eli/MP/2020/760/ogl/pol/pdf>. Data publikacji: 2020.08.25. Data odczytu: 2026.10.19.
23. UNESCO, Memory of the World, Twenty-One Demands, Gdańsk, August 1980. The birth of the SOLIDARITY trades union. Adres: <https://www.unesco.org/en/memory-world/twenty-one-demands-gdansk-august-1980-birth-solidarity-trades-union-massive-social-movement>. Data odczytu: 2026.10.16.
24. dzieje.pl (PAP), 40 lat temu zdecydowano o utworzeniu ogólnopolskiego NSZZ „Solidarność”. Adres: <https://dzieje.pl/node/119571>. Data publikacji: 2020.09.16. Data odczytu: 2026.10.19.
25. Europejskie Centrum Solidarności, Portret pierwszego dziesięciolecia. Adres: https://ecs.gda.pl/wp-content/uploads/2024/04/Europejskie-Centrum-Solidarnosci_Portret-pierwszego-dziesieciolecia.pdf. Data odczytu: 2026.10.19.
26. Urząd Statystyczny w Gdańsku, Miasto Gdańsk – portret miasta (Vademecum samorządowca). Adres: https://gdansk.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_pomorskie/portrety_miast/gdansk.pdf. Data odczytu: 2026.10.19.

27. Politechnika Gdańska, Wydział Chemiczny, History of Faculty. Adres: <https://chem.pg.edu.pl/en/faculty/history-faculty>. Data odczytu: 2026.10.19.

28. Port Gdańsk, Cargo handling at the Port of Gdańsk: liquid fuels in the lead while containers hit a record high. Adres: <https://www.portgdansk.pl/?p=81344>. Data publikacji: 2026.01.29. Data odczytu: 2026.10.19.

29. Port Gdańsk, Port of Gdańsk advances in the cargo handling rankings – now 8th in Europe and 6th in the European Union. Adres: <https://www.portgdansk.pl/?p=81800>. Data publikacji: 2026.03.13. Data odczytu: 2026.10.19.